

Kulawizny bydła - Cz. 2

Autor: dr hab. inż. Maciej Adamski

Data: 23 lutego 2020

Kulawizny bydła prowadzą do strat ekonomicznych, m.in. przez zmniejszenie wydajności. Zobacz, jak właściwie zadbać o zdrowie krów.

Krowy powinny być pod stałą opieką człowieka w celu wczesnego wykrywania kulawizn bydła i jak najszybszej interwencji leczniczej w przypadku schorzeń. Nieprawidłowo zadbane racice powodują między innymi kulawizny bydła, które u krów mlecznych są trzecią najczęstszą przyczyną brakowań wśród stad bydła mlecznego. Stan zdrowia zwierzęcia (głównie kończyn) powinno kontrolować się na bieżąco. Zadanie to obok hodowcy można powierzyć zootechnikowi i lekarzowi weterynarii.

Kulawizny bydła – ocena prawidłowości chodu krów

Podstawą oceny statusu zdrowia w tym aspekcie jest monitorowanie sposobu poruszania się zwierząt. Do oceny lokomocji krów wykorzystuje się zmodyfikowaną 5-punktową skalę oceny opisaną przez Sprechera i in. Uwzględnia się w niej sposób poruszania krowy oraz postawę grzbietu w czasie spoczynku i podczas ruchu. Za zdrowe uznawane są te zwierzęta, które otrzymały ocenę lokomocji na poziomie 1 punktu. Krowy takie wykazują prawidłową postawę grzbietu zarówno w czasie spoczynku, jak i podczas ruchu, a ich kończyny ustawione są prawidłowo.

Podstawą oceny statusu zdrowia w tym aspekcie jest monitorowanie sposobu poruszania się zwierząt

fot. Pixabay

2 i więcej punktów, czyli nieprawidłowości w zdrowiu krów

Ocena na poziomie 2 punktów opisywana jest jako postawa o ruchu jeszcze normalnym, ale z nieprawidłową postawą grzbietu (kulawizna podkliniczna). Podczas chodzenia zauważyć można nieznaczne wygięcie grzbietu, natomiast postawa grzbietu jest prawidłowa, gdy zwierzę stoi.

Krowy, których lokomocję oceniono na 3 i więcej punktów mają widocznie wygięty grzbiet podczas stania i w czasie ruchu. Pełną ocenę stopnia kulawizny bydła dokonuje się na podstawie sposobu poruszania krowy. Zwierzęta z kulawizną umiarkowaną, tzn. oceną lokomocji wynoszącą 3 pkt., wykazują w czasie poruszania skrócony krok, co najmniej jednej kończyny.

U krów z oceną 4 pkt., opisywaną jako silna kulawizna bydła, występuje odciążanie chorych kończyn. Natomiast krowy z oceną 5 pkt., czyli ciężką kulawizną, wykazują skrajną niechęć lub nawet niezdolność do przenoszenia ciężaru na chorych kończynach.

Kulawizny bydła a kondycja

Ocena kondycji BCS (tak samo, jak ocena lokomocji) wspiera określenie statusu zdrowia krów. Istotne jest utrzymywanie krów w optymalnej kondycji ciała, odpowiedniej dla danego okresu fizjologicznego. Szczególnie należy zwrócić uwagę na prawidłowe gromadzenie tłuszczu. Masa ciała krowy obciąża cały czas jej kończyny. **Nadmierne otłuszczenie zwierząt prowadzić może do powstawania wrzodów podeszwy.** Są one bardzo bolesne dla zwierzęcia i prowadzą do kulawizny bydła o znacznym nasileniu. Wrzody podeszwy w konsekwencji mogą doprowadzić do stanu zapalnego miazgi rogotwórczej, jak również do zmian martwiczych.

Zbyt duże otłuszczenie w okresie zasuszenia podnosi ryzyko wystąpienia chorób metabolicznych. Sprzyjają one występowaniu ochwatu, wrzodów podeszwy oraz zaburzeń procesów powstawania rogu racicy. Duże znaczenie odgrywają tu niedobory składników pokarmowych takich jak aminokwasy, składniki mineralne oraz witaminy A, D, E i biotyna. Zaburzenia gospodarki mineralno-witaminowej organizmu krowy negatywnie wpływają na proces rogotwórczy. Poprzez prawidłowo zbilansowane żywienie krów mlecznych można temu w znaczny sposób zaradzić.

Podstawą oceny statusu zdrowia w tym aspekcie jest monitorowanie sposobu poruszania się zwierząt. Do oceny lokomocji krów wykorzystuje się zmodyfikowaną 5-punktową skalę oceny opisaną przez Sprechera i in.

Zdrowie krów w okresie okołoporodowym

Okres okołoporodowy charakteryzuje się większą wrażliwością na schorzenia racic. Może to być spowodowane dużo większym niż zazwyczaj prawdopodobieństwem popełniania błędów żywieniowych. Cechujące się mniejszym pobraniem paszy, jak i zmianami hormonalnymi

specyficznymi dla tego okresu (EGF, glikokortykoidów oraz szkodliwą rolą prolaktyny). Szczególną uwagę należy zwrócić na gospodarkę mineralną i zmienne w tym okresie zapotrzebowanie.

[Kulawizny bydła – o problemach z racicami czytaj również w części pierwszej artykułu.](#)

Wpływ czynników zewnętrznych na zdrowie krów

Ze względu na coraz większą wydajność i doskonalenie produkcji zwierzęcej w Polsce, bydło mleczne jest przetrzymywane przez cały rok w oborze. Bezspornie system utrzymania, jak i warunki mikroklimatyczne mają wpływ na kondycję i zdrowie krów mlecznych.

Bezpośrednio lub pośrednio oddziałują one na układ ruchu. W konsekwencji oddziaływania negatywnych czynników środowiska zwierzę może zachowywać się w sposób odbiegający od normy; pojawiają się patologie. Najważniejszą z nich są stereotypie. Są to czynności, które odbywają się codziennie, przeważnie w jednolitym cyklu, które nie mają żadnego sensu wynikającego z potrzeb bytowych. Ponadto nie zaspokajają podstawowych potrzeb fizjologicznych.

Uwarunkowania genetyczne a zdrowie krów

Poza czynnikami środowiskowymi ważnym elementem jest potencjał genetyczny zwierząt. Dienne przyrosty masy ciała, wykorzystanie paszy, mleczność i inne są często uznawane za takie, które osiągnęły granicę fizjologiczną. Odpowiednie przejawienie się potencjału genetycznego (osiąganie wysokich efektów produkcyjnych) odbywa się dopiero wtedy, kiedy elementy środowiskowe na to pozwalają.

Do czynników, które wpływają na dobrostan i zdrowie krów, a tym samym redukcją występowanie kulawizny bydła, zalicza się według wielu autorów, min. Szulca:

- środowisko chemiczne (obornik zalegający w oborze, gazy i odory, substancje chemiczne stosowane w hodowli, itp.);
- środowisko biologiczne (interakcje z człowiekiem i innymi zwierzętami, mikroorganizmy obecne w ściółce, wodzie, paszy, itp.);
- pasza i woda (temperatura i jakość wody pitnej, częstość usuwania niedojadów, jakość i ilość, sposób zadawania paszy itp.);
- komfort psychiczny (hałas, inne zwierzęta w stadzie, kontakt z człowiekiem, obecność nowych dopiero, co zakupionych zwierząt w stadzie, technika i sposób doju, sposób, w jaki dokonuje się różnego rodzaju zabiegów, ograniczanie stresu, itp.);
- klimat i mikroklimat (wentylacja, zanieczyszczenia, temperatura i wilgotność powietrza, itp.);
- środowisko fizyczne (organizacja wypasu, system doju uwięź, legowisko, konstrukcja podłoża, zwierzę, itp.);

Wszystkie te elementy bezpośrednio lub pośrednio wywierają permanentny wpływ na stan kończyn

krów.

Leżenie wpływa na obniżenie stresu poprzez odciążenie nóg, które utrzymują cały ciężar ciała krowy

fot. Pixabay

Stres i odpoczynek a kulawizny bydła

Ważnym aspektem w zachowaniu zdrowia krów i cyklu produkcyjnego jest stres. Krowy, aby osiągać wysokie efekty produkcyjne powinny w jak najmniejszym stopniu być wystawione na czynniki stresujące. W produkcji wielkostadnej jest ich bardzo wiele m.in.: zachowanie obsługi, błędy żywieniowe, wyrażanie naturalnego behawioru, warunki utrzymania, technopatie, utrudnienia w odpoczynku. Zwierzęta powinny spędzać na odpoczynku i leżeniu przynajmniej 12 godzin w ciągu doby.

Odpoczynek – leżenie wpływa na obniżenie stresu poprzez odciążenie nóg, które utrzymują cały ciężar ciała krowy. Ponadto, kończyny biorą również aktywny udział w pobieraniu paszy ze stołu paszowego. Odpoczynek ogranicza występowanie schorzenia kulawizny bydła oraz utrzymuje na należyłym poziomie ogólny stan zdrowia krów. Bardzo ważne dla zapewnienia zdrowia jest utrzymanie prawidłowej obsady zwierząt w oborze. Zbyt duża obsada wywołuje u krów stres psychiczny powodując zwiększenie wydzielania adrenaliny, który skraca czas odpoczynku i zwiększa straty energii. Wszystko to ma swoje przełożenie na zdrowie krów, a w konsekwencji na wyniki produkcyjne gospodarstwa.

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

•

-
-
-
-

Submit Rating

Ocena 5 / 5. Liczba głosów 1

```
{ "@context": "http://schema.org", "@type": "none", "aggregateRating": { "@type": "AggregateRating",  
"bestRating": "5", "ratingCount": "1", "ratingValue": "5" }, "image": "https://www.agrofakt.pl/wp-  
content/uploads/2020/02/kulawizny-bydla-wyrozniajace.jpg", "name": "Kulawizny bydła – Cz. 2",  
"description": "Kulawizny bydła – Cz. 2" }
```